

A LENGYELORSZÁGI MAGYAR EGYESÜLET TÖRTÉNETÉBŐL

B e v e z e t ő

A Lengyelországi Magyar Egyesületet a házasságkötés révén Varsóba jött és rendszeresen találkozó magyarok Magyar Kolóniának nevezett közössége alapította 1995-ben az összetartás és a magyarság ápolásának igényével. Ma már sok magyar fiatal az uniós lehetőségekkel élve kerül Lengyelországba, ide jön egyetemre vagy vállal munkát nemzetközi cégeknél, sokszor csak angol nyelvtudással.

Az Egyesület apolitikus és kezdettől fogva nyitott a nem-tagok felé is. A Lengyelországban élő magyarok és azok leszármazottai közötti társas kapcsolatok fenntartását, a kölcsönös segítségnyújtást, a magyar nemzeti identitástudat, a kultúra és az anyanyelv megőrzését, valamint a magyar-lengyel barátság hagyományainak folytatását tekinti feladatának. Nem rendelkezik tagszervezetekkel, azonban Gdańskban, Krakkóban, Wrocławban, Poznańban az ott élő magyarok igyekeznek összetartani.

Az Egyesület tartja a kapcsolatot a nyugat-európai magyar egyesületekkel a Nyugat-európai Országos Magyar Szervezetek Szövetsége révén, valamint a magyar Diaszpóra Tanáccsal.

1999 óta akkreditáció nélkül, honismereti szakkör jelleggel, önkéntes munkára alapozva szépen fejlődő hétvégi magyar iskolát működtet Varsóban Divéky Adorján Hétfégi Magyar Iskola és Óvoda néven, amelynek célja az anyanyelv megőrzése, fejlesztése, a hagyományőrzés és a magyar identitástudat erősítése. Ez az Egyesület legfontosabb missziója.

A Magyarország Varsói Nagykövetségén belül működő Liszt Intézet - Magyar Kulturális Központ díjmentesen ad otthont a hétfégi magyar iskolának és az egyesületi programoknak.

A nagyobb egyesületi és iskolai programok költségeinek fedezéséhez, illetőleg a hétfégi magyar iskola és óvoda működtetéséhez a magyar kormány, azaz a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága részéről a külföldi magyarságnak évente meghirdetett és a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. által lebonyolított pénzügyi támogatásra rendszeresen pályázik az Egyesület. Néhány évig szintén a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága által létrehozott Körösi Csoma Sándor és Petőfi Sándor ösztöndíjasprogram keretében, szintén pályázat alapján delegált fiatal ösztöndíjas is segítette az iskolai és egyesületi tevékenységet, a programok szervezését, a közösségépítést.

Külön programként vagy az iskolán belül nyílt nap keretében megemlékezünk a nemzeti ünnepekről, szervezünk Mikulás-, karácsonyi és farsangi ünnepséget, tavaszi kirándulást, pikniket, természetjárást, senior-találkozókat, múzeumlátogatást, ismeretterjesztés jellegű találkozókot, a Nagykövetséggel közösen éves kolóniatalálkozót Magyarországról meghívott vendégfellépéssel. Lehetőség van havonta egy alkalommal magyar nyelvű szentmise látogatására.

Az Egyesület igyekszik közös programokkal hozzájárulni a magyar-lengyel barátság erősítéséhez is. Programjaira szeretettel várja mindig a magyarul beszélő lengyel barátait és a Varsói Egyetem magyar tanszékének diákjait is.

Fejezet címek

- A kezdetek és a folytatás
- LENGYELORSZÁGI MAGYAR EGYESÜLET
hivatalos megalapítása, alapszabálya, a vezető testületek, az egyesület működését meghatározó akkori személyek
- Petőfi ösztöndíjasok Varsóban 2015-2020 között
- Az egyesületi élet, kulturális rendezvények
- DIVÉKY ADORJÁN HÉTVÉGI MAGYAR ISKOLA ÉS ÓVODA
- Az iskola megalakítása és mai élete
- Visszatekintés – az iskola első évei, a *Divéky Diák* iskolai újság ...
- Évfordulók megünneplése – az egyesületet és az iskolát köszöntötték ...
- A Trianoni centenárium alkalmából ...
- A hitélet kérdései a lengyelországi magyarok körében

A kezdetek és a folytatás

A II. világháború után nemcsak a Magyarországról hazatért lengyel katonai menekültek házastársai kerültek Lengyelországba, hanem a Magyar Királyi Honvédségnél szolgáló katonák is, akik lengyel szerelmi, házassági kapcsolataikat kiteljesítve érkeztek Lengyelországba, így kerültek el a ludovikás tisztek a Rákosi-rendszer üldöztetéseit. Például Poznańban, Bydgoszczban és Gdańskban is éltek volt magyar katonák. Ők már elhunytak, legutóbb Gdańskban Elek Pista bácsi, aki magyar királyi huszárhadnagyként teljesített szolgálatot (egyébként kertészmérnök) a lovasságnál. A tengeremelléki magyarság vezető egyénisége volt, hites magyar-lengyel tolmácsként is működött. Lengyel feleségével katonai szolgálata alatt a varsói felkelés idején ismerkedett meg. Életéről az interneten találni adatokat, magyar állami kitüntetésben is részesült a rendszerváltás után.

Vannak olyan férfiak is, akik a szocializmus évtizedeinek elkötelezettjei voltak vagy szüleik szolgáltak magas beosztásokban és Lengyelországban találták meg a biztonságukat. *A Lengyelországba érkezett magyarok legnagyobb része azonban politikai szempontoktól mentesen, egyszerűen a szívére hallgatva került a magyarbarát Lengyelországba, mint férj vagy feleség. Ma már sok magyar fiatal nem házasságkötés révén jön Lengyelországba, hanem az uniós lehetőségeket kihasználva itt jár egyetemre vagy vállal munkát nemzetközi cégeknél, sokszor csak angol nyelvtudással.*

Ami a magyarok lengyelországi fogadtatását, befogadását illeti, a lengyelek - politikai beállítottságtól függetlenül - általában rokonszenveznek a magyarokkal, úgy vélik, hogy a lengyel-magyar kapcsolatok – a múltban és jelenleg is – baráti jellegűek. Ez nagyban elősegíti a családi és társadalmi beilleszkedést, ill. az asszimilációt. A lengyelek a magyarokat vendégszerető, kedves embereknek, Magyarországot gyönyörű országnak tartják. Gyakran emlegetik a jó kapcsolatokra utaló „lengyel-magyar két jó barát” mondást és közös történelmünket. Báthory István XVI. századi uralkodót a lengyelek a legjobb lengyel királyok között tartják számon. Az 1849-es magyar szabadságharc lengyel hadvezéré, a híres Bem Józsefet (Bem apót) pedig Magyarországon sokan magyar embernek gondolják.

A Varsóban letelepedett és mint "Magyar Kolónia" már több mint 40 éve rendszeresen találkozható magyarok - a szerte Lengyelországban szétszórta élő sok más magyar származású lengyelre, illetve lengyel származású magyarra is gondolva - határozták el 1994. december 14-én a "Lengyelországi Magyar Egyesület" (lengyelül: "Wspólnota Węgierska w Polsce") hivatalos megalakítását.

Kallaur Éva néni visszaemlékezéséből: Négyen voltunk a szervezők. (Bárdos) Henrik a Magyar Kulturális Intézetben dolgozott (*ul. Marszałkowska 80. MKI és Kultúra bolt*). Aki Lengyelországba, Varsóba jött, annak munkát kellett találnia, így az első út mindig a magyar intézményekbe vezetett. Nem kellett külön hívni a magyarokat, jöttek a találkozókra maguktól, egyébként sem volt pénzünk meghívók küldésére. Szerveztünk szilvesztereket is. Mindent megengedtek az Intézetben, ha nem volt saját programjuk, bármikor lefoglalhattunk a termet. Sok zenész is ingyen jött hozzánk játszani. Többnyire felnőttek jöttek el a találkozókra, a gyerekek még nem. Szerveztem a teát, hoztak süteményt, beszélgettünk. Szilveszterkor is odaadta nekünk a Kristály Étterem vezetője a cigányzenészeket éjfél után. A kilencvenes évekig a külföldieknek nem lehetett még egyesülete, ezt az 1989-es lengyel egyesületi törvény tette lehetővé. Nem volt kettős állampolgárság sem a rendszerváltás előtt. Dürr Sándor akkori konzul úrtól kaptuk az információt, hogy a magyaroknak lehet hivatalos egyesülete. Mindez új volt akkoriban Lengyelországban, nem voltak tapasztalatok. *Ki akar benne lenni? Ki akar alapító tag lenni?* Ott volt Laci (Kiss László), én (Kallaur Éva), Béla (Varga Béla), és akkor írtunk egy listát, hogy kik az alapító tagok, minimum 15 fő kellett hozzá. Az alapszabály úgy készült, hogy mintának Tar Károly lefordította a szlovák egyesületét, majd Olgyay-Stawikowska Kinga írta meg, aki alapító tag is lett. Varga Béla volt az első elnök, én voltam az alelnök, Kiss László a gazdasági felelős, aki szedte a tagdíjat, 2 zlotyit havonta.

Hogyan térképeztük fel a magyarokat az országban és hívtuk az országos hatókörű egyesületünkbe annak idején? Kiss László árulja el: A 60-as években a lengyelországi magyarokról volt egy lista a konzulátuson, minden újonnan kiérkezőnek be kellett jelentkeznie. Ez a lista képezte az alapot az egyesület létrehozásához. A lengyel munkahelyemről hivatalból kocsival jártam az országot és igyekeztem alkalomadtán kapcsolatot teremteni magyarokkal, például Krakkóban kb. 20-an jöttünk össze, akik rögtön kitöltötték a belépési nyilatkozatot és beléptek, így megvoltak az adatok mindenkiről, tudtuk tartani velük a kapcsolatot.

Éva néni hozzászólata: Jöttek Katowicéből, Lublinból, sok helyről. Szerveztünk mindig valamit, gulyáspartik voltak, kirándulások, de 15 éve már kevésbé aktívak a magyarok. Azután a magyar iskolát is elkezdtek szervezni az egyesület keretein belül. Ebben is Dürr Sándor konzul volt nagy segítségünkre, olyannyira, hogy nála, a konzulnak bérelt ház padlástér szintjén voltak az első iskolai foglalkozások. Ma már az akkori első diákok elvégezték az egyetemet, családapák és családanyák!! És így múltak a tanévek, megszakítás nélkül sok jó ember összefogásának eredményeként. Beleértve néhány diplomatát is. Dr. Dürr Sándor mellett kiemelném dr. Molnár Imrét, aki kulturális tanácsos volt, dr. Szubert László konzult, aki Dürr Sándor utódja lett, majd Kónya Katinka konzult, aki szintén szívén viselte az iskola sorsát.

Hozzá kell tenni, hogy Kónya Katinka konzul időközben maga is mama lett és újra Varsóba jött dolgozni, természetesen két csemetéjét járátja a magyar iskolába. dr. Kovács Orsolya Zsuzsanna Nagykövet két kislánya is jár és Nagykövet Asszony odaadóan támogatja az iskolát, karöltve a Liszt Intézet – Magyar Kulturális Központ korábbi (Tischler János) és jelenlegi vezetőivel – Lagzi Gáborral és Kertész Péterrel.

A LENGYELORSZÁGI MAGYAR EGYESÜLET hivatalos megalapítása, alapszabálya, a vezető testületek, az egyesület működését meghatározó akkori személyek

A Varsói Magyar Kulturális Intézet Marszałkowska u. 80 alatti székházában 1995. március 30-án tartott Alakuló Közgyűlés hozta létre az Egyesületet és fogadta el alapszabályát. Az

Alapító Bizottság tagjai többek között Kallaur Leonné, azaz Éva néni, Olgyay-Stawikowska Kinga, Varga Béla és Kiss László Lengyelországban élő magyarok voltak.

A Kolónia legaktívabb tagjai közül az Egyesület első választott vezetőségének tagjai: Elnök: Varga Béla, elnökhelyettes: Kallaur Éva, gazdasági felelős: Kiss László, programszervező titkár: Żmigrodzka Ilona.

A Magyar Egyesület működésének céljait az alábbiak szerint határozták meg:

A Lengyelországban élő magyarok és magyar származásúak között az emberi-társas kapcsolatok kialakítása és fenntartása, a magyar nyelv és kultúra ápolása, az egyesület tagjainak mindennapi életében felmerülő problémák megoldásához segítségnyújtás, kapcsolat az anyaországgal, a magyar nemzet történelmére és kultúrájára vonatkozó ismeretek terjesztése, a hagyományos lengyel-magyar barátság ápolása, történelmének ismertetése, a Magyarországot és a Lengyelországban élő magyarokat érintő kérdésekben véleményformálás.

A megalakulás után az első 2,5 év alatt 125 fő töltötte ki a belépési nyilatkozatot és lett az Egyesület tagja.

Az Egyesület székhelye a Varsói Magyar Kulturális Intézet Marszałkowska u. 80 alatti címe lett, majd 2009-ben a Magyar Kulturális Intézet költözése folytán az Egyesület is a Moniuszko utca 10-be került.

Az 1998. május 9-i tisztújító közgyűlésen új vezetőség került megválasztásra. Elnök: Engelmayer Ákos, elnökhelyettes: Beczkiewicz Erika, gazdasági felelős: Szabó Éva, titkár: Gedeon Márta, vezetőségi tagok: Pasternak Éva, Nemoda-Stiasny Márta, Gizińska Csilla, Papp László. Az országos ellenőrző bizottság tagjai: Kiss László, Héjj Botond és Dusza Erzsébet lettek.

A 2012. szeptember 29-én tartott közgyűlésen sor került az Egyesület alapszabályának módosítására, az aktuális jogi követelményekhez igazodva, és új vezetőség megválasztására. A változásokat a lengyel cégbíróság 2012. november 23-án jegyezte be.

A megválasztott új vezetőség tagjai lettek: elnök - Engelmayer Ákos, elnökhelyettes - Pasternak Éva, gazdasági felelős - Szabó Éva, titkár - Popławski Valéria, programszervező titkár - Gedeon Márta, vezetőségi tagok - Kallaur Éva, Fekete Lajos, Izdebski Andrea. Az ellenőrző bizottság tagjai: Gizińska Csilla, Tar Károly és Bata-Bocian Alexandra.

A módosított alapszabály a Lengyelországi Magyar Egyesület céljául változatlanul a magyar nemzeti identitástudat megőrzését, a magyar kultúra és nyelv ápolását, a Lengyelországban élő magyarok közötti kapcsolatépítést, az anyaországgal való kapcsolattartást, a magyar kultúra lengyelországi terjesztését, valamint a hagyományos lengyel-magyar barátság ápolását jelöli meg. A célok megvalósítása érdekében találkozókat, közös ünnepeket rendez, felkutatja, meglátogatja a lengyelországi magyar emlékhelyeket, továbbá a varsói Magyar Nagykövetség és a Magyar Kulturális Intézet támogatásával működteti a Divéky Adorján Hétvégi Magyar Iskolát és Óvodát.

A Lengyelországi Magyar Egyesület non-profit, civil szervezetként elsősorban a magyar kormány által létrehozott, a diaszpóra támogatását szolgáló, a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. által kezelt pénzalapokra pályázva teremti elő a programjai gazdagításához szükséges anyagi bázist.

Az Egyesület, a tagságtól függetlenül, nyitott minden Lengyelországban élő magyar számára. A nagykövetséggel közös rendezésben, általában a nagykövetség dísztermében szervezik meg az éves, úgynevezett „Kolónia Találkozót”, amelyre minden Lengyelországban élő magyar és magyarul beszélő lengyel szimpatizáns meghívást kap. A nyitottság szellemében az Egyesület propagál minden lengyelországi magyar kezdeményezést, programot szervezőjétől függetlenül. Az Egyesület igyekszik szorosabb kapcsolatot kialakítani a Lengyelországban élő magyar, vagy magyar származású, kiemelkedő eredményeket elért művészekkel, tudósokkal, munkáikat népszerűsíteni az Egyesület tagjai és az itt élő magyarok körében.

Néhány név a „Magyar Kolónia”, a kezdetek távlatából az aktívabb lengyelországi magyarok és az Egyesület alapítói köréből – sajnos sokan közülük már nincsenek velünk:

Varsó: Varga Béla, Kallaur Éva, Żmigrodzka Ilona, Tar Károly, Kiss László, Dusza Erzsébet, Kowalikné Darányi Erzsébet (Erzsébet asszony), Rakowska Margitka néni, Pelczarska Zsuzsa, Popławski Valéria, Engelmayer Ákos, Gedeon Márta, Pasternak Éva, Szabó Éva, Patoka Piroska, Frankowska Edit, Jaros Katalin, Tokodi László, Tátrai István, Takáts Gyöngyvér, Krajewska Judit, Gizińska Csilla, Kozák Ildikó, Nagy Mária, Polgár Zsuzsa, Woźniak Tímea, Török Katalin, Beczkiewicz Erika, Szalai Márta, Kovács Márta és Péter (MTI), Lőrincz Marianna és Csaba (Nagykövetség Kereskedelmi Osztály), Nemes Anikó (G.Richter), Kovács Kati, Benyák Ferenc, Balázs Ákos.

A tenger melléki magyarok akkori csoportjából (Gdańsk) Elek István (Pista bácsi), Nemoda-Stiasny Márta, Stiasny Anna, Stiasny Ágnes, Grażyna Fortecká-Jakab, Claudia Plaszkó, Ginetta Plaszkó, Kovács Lajos, Irena Tóth.

A Dél-lengyelországi magyarok akkori csoportjából (Krakkó) Ganew Mária, Wróblewska Aranka, Kamocki Henrykné Pálfalvi Etelka, Janisiewicz Margit, Cioch Ádám, Gajewski Bogusławné Gál Mária, Wadowski Románné Értényi Márta, (Lublin) Jaworska Andrea, Sulenta Szűcs Márta.

A Magyar Egyesület keretében Kiss László néhány éve Varsóban létrehozta a Senior-Klubot, hogy a Magyar Kulturális Intézetben havonta egyszer találkozhassanak egymással az idősebbek a társas kapcsolatok fenntartása, a magyar nyelv gyakorlása, a magyarországi aktualitásokról való informálódás, magyar filmek megtekintése vagy éppen kulturális és történelmi témáról az egyik résztvevő által tartott ismertető meghallgatása érdekében.

Lehetőség van havonta egy alkalommal magyar nyelvű szentmise látogatására a magyarul jól beszélő Pawel Sobstyl atya jóvoltából. Jelenleg Zoliborz kerület egyik templomában plébános és ott vehetnek rész a magyarok anyanyelvükön celebrált szentmisén, amelyet követően agapén találkozik a templomba járó kis közösséggel kávé/tea és sütemény mellett.

Kiss László javasolta, hogy érdemes volna összegyűjtenünk az elhunyt ismertebb és kevésbé ismert magyarok sírjairól az adatokat, kiegészítve azok rövid életrajzával. Érdekes lenne interjút készíteni idősebbekkel és fiatalokkal, hogyan kerültek Lengyelországba és hogyan alakul/t itt az életük. *A magyarok sírjairól elkészült egy kezdő összeállítás, külön anyagban honlapunkon elérhető.*

Petőfi ösztöndíjasok Varsóban 2015-2020 között

Magyarország miniszterelnöki hivatalán (*Miniszterelnökség*) belül a Nemzetpolitikai Államtitkárság 2013-ban elindította a Körösi Csoma Sándor Programot, majd 2015-ben az akkor Lengyelországot is felölelő Petőfi Sándor Programot, amelyek keretében a külföldi

magyar egyesületekhez fiatal ösztöndíjasokat küld 10-10 hónapra szóló kinevezéssel, hogy segítsék a szórvány magyarok körében a közösségépítést, erősítsék a magyar azonosságtudatot, támogassák a Magyarországhoz való kötődést, a magyar nyelv és a magyar kultúra értékeinek megőrzését. Az elvárások tehát igen magasak, mert az illetőnek nyitottnak kell lennie, tudnia kell jó kapcsolatot kialakítani az idősebb és a fiatal korosztállyal, beleértve a hétvégi iskolába járó kisebb és nagyobb gyerekeket is, ismerni és tudnia kell tanítani a magyar népi kultúrát kicsiknek és nagyoknak, de nem utolsó sorban járatosnak kell lennie a ma már nélkülözhetetlen informatikában is.

Ösztöndíjasok, akik a Lengyelországi Magyar Egyesület meghívására Varsóban dolgoztak: Csordás Emőke (2015/16), Gecse Adrienn (2016-2018), Kalós Petra (2018/19), Vékey Melinda (2019/20). <https://www.petofiprogram.hu/> Ezúton is szeretnénk köszönetet mondani közösségépítő és iskolai munkájukért, valamint a honlapunk kezeléséért.

Az egyesületi élet, kulturális rendezvények

Felejthetetlen élményt nyújtottak idősebbeknek és gyerekeknek egyaránt a széles történelmi aláfestésű kirándulások. Ezek során megismerhettük a varsói, illetve lengyelországi magyar emlékhelyeket, a két nép ezeréves barátságára emlékeztető helyeket és azokat, akik ezt a barátságot önzetlenül ápolják.

A Divéky Diák 2003/ 1. számában Snopek Anna Mária „Kedvenc helyeim” címmel nagy szeretettel emlékezik Jászárokszállásra, ahol annak idején Kallaur Éva néninek köszönhetően az Egyesület és az iskola minden évben nyári tábort szervezett. A táborban magyar, angol és francia nyelvtanulás is folyt:

„Szeretném bemutatni a „Divéky” olvasóinak a legcsodálatosabb helyet, ahol valaha is voltam. Ez a hely egy kisvároska kb. 100 km-re Budapeستől. Már hét év óta mindig ott nyaralok a családommal, miközben Édesanyám magyart tanít a tábor diákjainak. Egész év alatt csak erre várok és tudom, hogy soha nem fogom megunni a jászároki nyaralást. Hogy miért? Biztosan azért, mert gyönyörű kirándulásokra járunk, meleg vízű uszodában fürdünk, süt a nap... És azért is, mert végre ehetek lángost, meg aranyszínű főtt kukoricát és zamatos őszibarackot. Azért, mert új embereket ismerhetek meg, angol és francia órákon veszek részt remek tanárokkal. De a fő ok, azt hiszem az, hogy végre otthon vagyok... VÉGRE MAGYARORSZÁGON!!!”

A Lengyelországi Magyar Egyesület szervezésében 2003. június 1-jén a diákok, szüleik és az egyesület tagjai gyermeknapi rajzversenyen és pikniken vettek részt a Kampinosi Nemzeti Parkban és meglátogatták a Nemzeti Park Múzeumát.

Autóbusz kiránduláson látogattuk meg az egi származású Faustyna nővért és a klarissza apácák közösségét Skaryszewben, a kolostorban (Klasztor Sióstr Klarysek Wojska Polskiego 7, 26-640 Skaryszew).

Jártunk a Szent Kereszt-hegységben. Felmentünk a Świąty Krzyżre, meglátogattuk a múzeumot és megnéztük a templomban a Szent Imre herceggel kapcsolatos festményeket, emlékeket, relikviát. Voltunk Sandomierzben, és Tarłówban, ahol 150 magyar katona II. világháborús sírja mellett találkoztunk a város vezetésével. A Szent Kereszt hegységben meglátogattuk a híres lengyel prózaíró, Stefan Żeromski gyermekkorának színhelyét Ciekotyban.

Jártunk Dél-Lengyelországban, Stary Sącz-ban az Árpád-házi Szent Kinga kolostorában, láttuk a magyar kezdeményezésre épített székely kaput, voltunk Limanowában az I.

világháborús katonai temetőben, ahol sok elesett magyar katona nyugszik, Tarnówban megnéztük Bem József (*Bem Apó*) síremlékét és látogatást tettünk a Tarnówi Magyarbarátok Társaságánál. Elmentünk a Dębno-i várkastélyba, ahol valamikor Balassi Bálint is járt.

Az Észak-Lengyelországi kirándulás alkalmával jártunk Gdańskban és Elek Pista bácsi segítségével megnéztük a II. Rákóczi Ferenczel kapcsolatos emlékhelyet (a Szt. Erzsébet templomban Vay Ádám epitáfiumát), voltunk a közeli Malkborkban, Barczewoban láttuk Báthory András (1563-1599) vármiai bíboros reneszánsz síremlékét és ellátogattunk a magyarbarát Olsztynba is.

Gnieznóba a közeli Biskupin-i etnográfiai napok alkalmával látogattunk el. A Szent Szűz Mária mennybemenetele templomban őrzik IV. Béla lánya, boldog Jolán ereklyéit. Gnieznot illetően feltétlenül szólni kell Julikáról, aki – egyedüli magyarként a városban - sok éve működtet magyarbarát klubot és szervez nagyon népszerű szilveszteri bálakat, amelyen hagyományosan fellép a Poznańban több mint 40 éve működő általános-iskolai „Piroska” magyartánc-együttes.

Poznańban 1956-tal (Mansfeld Péterrel) kapcsolatos emlékhelyet látogattunk meg.

Kirándultunk Lublin környékére is, az 1863-as lengyel felkelésben részt vett magyar önkéntesek emlékét őrző Batorzban megnéztük a két magyar kopjafát és az emléktáblát a helyi vezetők szívélyes vendéglátása mellett, valamint voltunk Zwierzyniecben is, ahol Nyári Eduárd őrnagy síremléke található.

2013-ban ellátogattunk a Bem József nevéhez fűződő Ostrolékába, ahol a helyi országgyűlési képviselő állított össze számunkra gazdag programot.

2014. május végén az észak-lengyelországi, magyar emlékeket is őrző Bydgoszczba szerveztünk egynapos buszkirándulást, amelyen a hagyományoknak megfelelően a Nagykövetség kulturális tanácsosán kívül a varsói lengyel-magyar baráti társaság magyarul beszélő tagjai és a Varsói Egyetem Magyar Tanszékének tanárai és diákjai is részt vettek. Bydgoszcz város vezetése, egyeteme és a tiszteletbeli magyar konzul, Marek Pietrzak is nagyon örült, hogy megmutathatták városuk nevezetességeit, kultúráját. A helyi sajtó fényképeket és cikket is közölt látogatásunkról. Itt élt a debreceni származású Depkó József nyugállományú főhadnagy, aki sok II. világháborús anyaggal gazdagította a budapesti Hadtörténeti Intézet és Múzeum gyűjteményét. Szügyi-Trajtler József (Budapest 1877.02.19 – Bydgoszcz 1923.01.31) vasúti mérnök az I. világháború után megszervezte a körzeti vasúti forgalmi szolgálatot. Sírja Bydgoszczban van, utcát neveztek el róla.

2017-ben a Varsóhoz közeli Spala kisvárosba tettünk kirándulást, amelynek fő nevezetessége ma az olimpiai sportközpont. Magyar vonatkozása, hogy itt tartották 1935-ben a cserkészek világtalálkozóját, amelyen cserkészként Teleki Pál későbbi miniszterelnök is részt vett és állítólag akkor alakult ki szimpátiája a lengyelek iránt, aminek bizonyítékát adta miniszterelnökként 1939-ben a háború kitörésekor.

Nyáron ellátogattunk Skierniewicébe, ahol a vasúti múzeumnál, illetve a vasútállomásnál emléktábla hívja fel a figyelmet a magyarok által 1920-ban a lengyel-bolsevik háború idején lőszer formájában nyújtott és ide beérkezett segítségre.

Volt idő, amikor egyesületi tagunk, Frankowska Edit szervezésében télen korcsolyázni járhattunk a TORWAR Sportcsarnokba (Lodowisko Torwar 00-449 Warszawa, ul. Łazienkowska 6A), a műjégpályára.

Zmigrodzka Ilonka révén, aki Brwinówban lakott és ebben a kisvárosban mindenki ismerte, az Egyesület rendszeresen együttműködött (és mindmáig igyekszik tartani a kapcsolatot) a Brwinów Barátai Társasággal. A helyiekkel együtt az udvarházban és annak udvarán sok éven át rendeztünk nyárnyitó és nyárzáró pikniket bográcsgulyás főzéssel, kolbászsütéssel, tábortűzzel, tombolával. Magda és férje, Pedro hozta a gitárját, de mások is felléptek. Néha elkapott bennünket a májusi zápor is.

Az egyesületi összejöveteleknek kezdettől fogva a Magyar Kulturális Intézet (ma: Liszt Intézet - Magyar Kulturális Központ Varsó) adott és ad helyet. A Marszałkowska utca 80 klubtermében havonta voltak találkozók, általában egy érdekes vendég meghívásával, sütemény, bor/tea/kávé mellett.

A Lengyelországi Magyar Egyesület által működtetett DIVÉKY ADORJÁN HÉTVÉGI MAGYAR ISKOLA ÉS ÓVODA

Az iskola megalakítása és mai élete

Kovács Péter, a Magyar Távirati Iroda akkori varsói tudósítója jelentette:

„Varsó, 1999. október 17. vasárnap (MTI)

Hétfélig magyar iskola kezdte meg működését a varsói magyar nagykövetség, a Magyar Kulturális Intézet és a Lengyelországi Magyar Egyesület kezdeményezésére a lengyel fővárosban.

Lengyelországban nincs hivatalosan akkreditált állami magyar iskola, és pénzügyi, szervezési nehézségek miatt nem is valószínű, hogy a közeljövőben ilyen intézmény létrejöjjön (Magyarországon van lengyel iskola, amelyik Petőfi Sándor nevét viseli). Van viszont igény arra, hogy a lengyelországi magyar kiküldöttek gyermekei, az ott élő magyar, illetve részben magyar származású gyermekek magyar közművelődési tárgyakat tanuljanak, anyanyelvi készségeiket elmélyítsék, azonosság tudatukat erősítsék.

Ezt felismerve Dürr Sándor konzul kezdeményezésére, a konzul házában minden második szombatán két csoportban (óvodás és iskoláskorúak) magyar nyelvet és irodalmat, magyar történelmet, földrajzot, ének-zenét tanulhatnak az érdeklődők. Az iskola honismereti szakkörként működik, a szervezők, oktatók és tanulók önkéntes részvételén alapul, látogatása ingyenes, és az oktatók is térítés nélkül végzik munkájukat.

A szervezők nem titkolt reménye, hogy az iskola tanulói a magyar-lengyel kapcsolatok ismerői, a két nemzet barátságának, közös hagyományainak ápolói, továbbvivői lesznek.

A varsói hétfélig magyar iskolát a magyar-lengyel származású Divéky Adorján egykori budapesti egyetemi tanárról, a polonisztika első hivatalos művelőjéről, az 1935. november 4-én megnyílt varsói Magyar Kulturális Intézet első igazgatójáról nevezték el.”

Az iskola névadója, az Árva megyei születésű Divéky Adorján (1880-1965) irodalomtörténész – a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja és a Lengyel Tudományos Akadémia külföldi tagja – elsősorban a lengyel-magyar kapcsolatokkal foglalkozott. A Varsói Egyetemen ő volt az első magyar lektor, majd egyetemi tanár (1928-1939) és varsói Magyar Kulturális Intézet első igazgatója is (1935-1939).

A Divéky Adorján Hétfélig Magyar Iskola és Óvoda a Lengyelországi Magyar Egyesület keretében a varsói magyar nagykövetség és a Magyar Kulturális Intézet támogatásával, akkreditáció nélkül, honismereti szakkör jelleggel működik 1999 óta folyamatosan a szervezők és az oktatók önkéntes munkájának köszönhetően. Az iskola lengyelbarát, tanárai és tanulói, illetve a szülők is hisznek az ezeréves magyar-lengyel barátságban, ismerik közös

történelmünket. Az iskola megtartja a magyar nemzeti és egyéb ünnepeket, nyílt nap formájában, amelyre meghívást kapnak a szülők és a többi itt élő magyar is.

Az első tanítási nap 1999. október 16-án volt. A tanév október 1-től május 31-éig, a tanítás minden második szombaton 10.00 órától 13.00 óráig tartott. Az első foglalkozások helye Dürr Sándor varsói konzul szolgálati lakása volt (Warszawa-Wawer, ul. Rabatowa 19.) Több „költözés” után néhány éve ismét a Varsói Magyar Kulturális Intézet (*mai nevén Liszt Intézet – Magyar Kulturális Központ*) ad otthont az iskolának. A még a COVID-19 pandémia árnyékában 2021. szeptember 25-én beindult 2021/2022-es tanévben a foglalkozásokat a szülők kérésére az iskola vasárnapra tette át.

Az iskola első pedagógiai vezetője Gedeon Márta (*a Varsói Egyetem Hungarológiai tanszékének lektora*) lett, aki hosszú évekig tartotta kezében az iskolai közösség irányítását. Tőle Alexandra Bata-Bocian (*szintén a Varsói Egyetem Hungarológiai tanszékének lektora*), majd Szász Klára vette át és végzi jelenleg is ezt a felelősségteljes és sokrétű feladatot. A tanári, foglalkozásvezetői feladatokat a lehetőségektől függően megfelelő felkészültséggel rendelkező magyarok látják el. A gyerekek a tanév látogatásáról konzuli igazolást kapnak.

Az iskolai közösségnek zárt Facebook csoportja és az egyik volt tanárnak köszönhetően internetes levelező fóruma van, ami nagyon megkönnyíti a szülők és az iskola tanárai, támogatói közötti kommunikációt.

Az iskolát kezdettől fogva minden Lengyelországban élő, illetve a szüleivel itt tartózkodó magyar vagy magyar származású gyermek látogathatja. Kezdetben az oktatás három korcsoportban történt: óvodás korúak, az általános iskola alsó tagozata, az általános iskola felső tagozata. A beiratkozott tanulók száma 1999-ben 25 fő volt, de 2000-ben már 39. Jelenleg a diákok 5 csoportban – bölcsődés/óvodás, iskolaelőkészítősek, betűvetősök, alsó- és felsőtagozatos korcsoport - tanulnak a kor, a nyelvismeret, és a létszám függvényében. Az iskoláskorúak magyar nyelv és irodalom, történelem és honismereti órákat látogatnak; a legkisebb korosztály pedig a szüleikkel együtt különböző magyar népi mondókázós, zenei, táncos, mozgásos és fejlesztő foglalkozásokon vehetnek részt.

A Divéky Adorján Hétvégi Magyar Iskolát jelenleg vezető Szász Klára első ízben 2012-ben kapcsolódott be az iskola életébe, akkor még mint szülő. Pár hónap elteltével - egy felkérésnek köszönhetően – oktató lett, kézműves- és óvodai foglalkozásokat vezetett.

A játékos foglalkozásokon a szülők gyermekeikkel együtt alkothattak; gyermekdalokat, mondókákat, népi játékokat sajátíthattak el, vagy épp eleveníthettek fel, és így a gyerekek játékosan, észrevétlenül szívhatták magukba a magyar nyelv alapjait. Öröm volt nézni és hallgatni, hogy az addig magyarul nem, vagy csak alig beszélő 3-4 éves gyermekek gyönyörűen énekelték a „Süss fel Nap”, vagy az „Esik az eső” dalocskákat magyarul.

2016-ban egy pályázati támogatásának köszönhetően lehetőségünk nyílt arra, hogy iskolánkba meghívjuk J. Kovács Juditot, a Magyarországon közismert „Kerekítő” baba-mama foglalkozások megálmodóját és vezetőjét, és felkérjük, hogy tartson nekünk „Kerekítő” bábos foglalkozást. A Kerekítő foglalkozásokon kifejezetten magyar népi dalok, mondókák, játékok hangozhatnak el, ami sokkal jobban illett az óvodai profilba, így 2 továbbképzés elvégzése után Klári már mint hivatalos, okleveles Kerekítő oktató vezette tovább a foglalkozásait, aminek köszönhetően még több gyermeket vonzott be az iskolánk körébe.

Ezután a következő évben a Divéky Adorján Hétvégi Magyar Iskola név mellé már az Óvoda név is társult, hisz az óvodás korcsoport létszáma meghaladta a 15 főt.

A létszámgyarapodás után felmerült az igény az iskolán belüli néptánccsoport indítására. A 2017. évi évnyitó ünnepségre Magyarország egyik legismertebb népijáték-néptánc program vezetőjét, *Balatoni Katalint* hívtuk meg vendégszereplésre, és megkértük, hogy mutassa be nekünk az „Így Tedd Rá!” módszertani programot. A bemutató foglalkozás hatalmas sikert aratott a gyermekek és a szülők körében, így nem volt kérdés, hogy a néptáncot és a népi játékot is fel kell vennünk az iskolánk, óvodánk repertoárjába.

Klári hagyományörzés területén tett erőfeszítéseinek, táncosi múltjának és a magyar kormány pályázati támogatásainak köszönhetően (átképzések után) 2017-ben iskolánk tevékenységi körébe felvehettük az „Így tedd Rá!” Népi játék, néptánc foglalkozást is, amelyre az iskolánkba járó gyermekek majdnem háromnegyede jelentkezett. Nagy segítségünkre volt a kezdeti indulásban az akkori Petőfi programos segítők, Gecse Adrienn néptáncosi múltja.

A játékok évszázadokon át segítették a gyerekeket az életre való felkészülésben. Ha jól nyúlunk hozzá ehhez az örökséghez, a ma gyerekeinek is épp olyan jó játékos tanulási élményt közvetíthetünk. Mert a játék örök! A népi játékok és a népdalok komplex ismereteket közvetítenek. A foglalkozások során a gyermekeket direkt és indirekt módon fejlesztjük, és önmaguktól is fejlődnek; hisz függetlenül attól, hogy ők úgy érzik, csak játszanak, eközben a népdalok, mondókák vagy például a párbeszédese népi játékok fejlesztik a zenei hallásukat, a ritmusérzéküket, bővítik a szókincsüket, ezáltal javítva kommunikációs képességeiket és gondolkodásukat. A népi játékok pozitív hatással vannak az önfegyelmre, a szabálytudatra, a konfliktuskezelésre is, és nem utolsósorban jelentősen segíti a gyermekeket a mozgáskultúrájuk és a társas kapcsolataik fejlődésében.

A foglalkozások színesítése, változatossága érdekében az órán fontos szerepet kapnak a gumiszalagok, ugróiskolák, babzsákok, botok, kötelek, színes korongok, tulipánok, diók, amik a néptáncos lépések ugrások játékos módon való elsajátításában segítik a gyerekeket.

Az Így tedd rá foglalkozásokra jelenleg 3 korcsoportban lehet jelentkezni: Katica csoport: 2-3 éves korosztály; Napocska csoport: 3-6 éves korosztály; Tulipán csoport: 6-14 éves korosztály.

Szerettünk volna hangsúlyt fektetni a népviseleti hagyományörzésre is, ezért a Bethlen Gábor Alap 2018-as, majd 2020-as pályázati támogatásából a gyermekek számára gyönyörű néptáncos ruhákat készítettünk, amiket viselve az Iskola néptáncos foglalkozásai még látványosabbá és közkedveltebbé váltak, teljesebbé téve azt az imázst, amelyet a magyar népi hagyományok tekintetében kívánunk életre kelteni, illetve megőrizni.

Megállapítható, hogy az iskola töretlenül, dinamikusan fejlődik, mind a színvonala, mind az aktivitás tekintetében az oktatók, a háttérből segítők és a szülők áldozatvállalásának köszönhetően. Köszönet illeti meg – a teljesség igénye nélkül – a kezdetek és későbbi évek fáradhatatlan oktatóit, foglalkozásvezetőit, a magyar kormányzati pénzügyi és személyi támogatásokra kiírt pályázatokon, majd a megnyert pályázatok megvalósításán dolgozókat - Gedeon Mártát, Kozák Ildikót, Antal Mónikát, Giziska Csillát, Sákán Tímeát, Bata Alexandrát, Polgár Zsuzsát, Szász Klárát, Szabó Évát, Tar Károlyt, Pasternak Évát, az ösztöndíjasokat – Csordás Emőkét, Gecse Adrienn, Kalós Petrát és Vékey Melindát, valamint a többieket, akiknek köszönhetően az iskola 1999 óta folyamatosan működik és fejlődik.

Az iskola és egyben az egyesület működésének támogatása, programjának gazdagítása érdekében az egyesület hosszú évek óta gyakorlatilag minden évben pályázik a magyar kormány által a külföldi magyaroknak az egész világon megtalálható szervezetei részére nyújtott pénzügyi támogatásra. A pályázatot a Miniszterelnökség Nemzetpolitikáért Felelős

Államtitkársága hirdeti meg, majd a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. írja ki és bonyolítja le, ma már elektronikus formában. Ezek 500 ezer – 1 M HUF közötti összegek és nagy részüket magyar vendégművészek, népzenei együttesek, néptáncosok meghívásának finanszírozására fordítja az egyesület. Engedtetsek itt megjegyezni, hogy a pályázatok rendkívül precíz előírásoknak megfelelő összeállítás, megírása és ezáltal a megnyerése, majd az abban tervezettek koordinálása, pontos megvalósítása és elszámolása nagyon sok munkával jár. Visszatekintve, különös köszönettel tartozik az egyesület ezért az önkéntesen végzett felelősségteljes munkáért – a teljesség igénye nélkül – Pasternak Évának, Szabó Évának, Szász Klárának, Bata Alexandrának, Gedeon Mártának és az ösztöndíjasoknak. Nagyon köszönjük Sárközi Botondnak, hogy hosszú évek óta szintén önkéntesen, profi módon készíti az iskolai élet, a rendezvények fotó-dokumentációját.

Visszatekintés - az iskola első évei, a *Divéky Diák* iskolai újság ..

A 2000. évi második tanév megnyitásakor Tischler János, a varsói Magyar Kulturális Intézet akkori igazgató-helyettese emlékezett meg az 1956-os forradalom és szabadságharc évfordulójáról. Szalai Attila, a nagykövetség kulturális attaséja a honfoglaló magyarok fegyvereiről és felszereléséről tartott rendhagyó történelem órát. Engelmayer Ákos, volt varsói nagykövet, a Magyar Egyesület elnöke pedig kirándulást szervezett a gyerekek részére Podkowa Leśnába, a magyar emlékek megtekintésére.

2001. március 10-én Katona Tamás nagykövet a márciusi ifjakról tartott történelem órán emlékezett meg az 1848/49-es forradalom és szabadságharc évfordulójáról, majd október 6-án az aradi vértanúkról – a szülőkkel és egyéb vendégekkel kibővített hallgatóság mellett. 2001-ben az iskola három tanulója részt vett a Duna Televízió által meghirdetett nyári anyanyelvi táborban, Szurdokpüspökiben.

Itt érdemes megjegyezni, hogy kiemelten a magyar fiatalokra irányul a Rákóczi Szövetség tevékenysége (<https://rakocziszovetseg.org/bemutakozas-celok/>). 2016 óta a Magyar Kormány támogatásával a Szövetség évről évre meghirdeti Diaszpóra Programját azzal a céllal, hogy a nagyvilágban élő magyar gyökerű fiataloknak lehetőséget teremtsen magyarországi táborozásra, tanulmányi kirándulásra, magyar-magyar kapcsolatok építésére, illetve a magyar nyelv és kultúra elmélyítésén keresztül az identitás erősítésére. A Divéky Adorján Hétvégi Magyar Iskolából is vettek részt gyerekek ilyen magyarországi táborozásokon és ápolják a kapcsolatokat az ott megismert más országbeli magyar származású gyerekekkel, fiatalokkal.

2002. március 2-án tanulmányi kirándulást szerveztünk „Varsó magyar emlékei” címmel. A magyar emléktáblákat, sírokat letakarítottuk, virágokkal és nemzeti színű szalaggal díszítettük fel. Március 15-én Molnár Imre, kulturális attasé emlékezett meg nemzeti ünnepünkről. Május 11-én ismét nagykövet úr tartott magas színvonalú történelem órát az 1848/49-es magyar szabadságharc tavaszi hadjáratáról és Budavár visszavételéről. Április 7-én énektanulással és játékkal egybekötött erdei kirándulás volt a Varsó melletti Powsinban, a szabadidő központban. 2002-ben szavalóversenyt és helyírási versenyt is rendeztünk a tanulók részére.

A „*Divéky Diák*” iskolai újság

A 2002/2003. (negyedik) tanév kiemelkedő eseménye volt a „DIVÉKY DIÁK” című iskolai újság megjelenése. A lap kiadása a gyerekek ötlete volt. A szerkesztő bizottság tagjai: Snopek Anna Mária, Nemes Fruzsina, Kovács Dóra, Lencse Júlia, Snopek Júlia, Dürr Péter és

Gizińska Ilona voltak. A gyermekújság főszerkesztője az akkor 16 éves Nemes Dorottya volt. A főszerkesztő a vezércikkében kiemelte: „Örömmel és büszkén mondhatom, hogy végre megjelent az első Divéky-lap, a Magyar Iskola első magazinja. Ezúton is szeretném megköszönni a cikkek íróinak kemény munkáját, hisz nélkülik igencsak nehéz lett volna megjelentetni az újságot. Remélem, hogy mindenki örömmel dolgozott, és hogy lesz folytatás. Itt mindenkinek lehetősége van az írásra, szóval nyugodtan ragadjatok tollat! Minél színesebb, érdekesebb lesz a lap, annál nagyobb élvezettel fogjuk olvasni. Végezetül pedig örüljete a tavasznak, emlékezzetek március 15-ére és kitartás a szünetig!!! Üdv.: Dorka”

A Divéky Diák 2003/3. száma hírül adja, hogy 2003. november 1-jén az iskola tanulói kiránduláson voltak Konstancin-Jeziornában, a város melletti erdőben, ahol rendbe tették és megkoszorúzták a II. világháborúban elesett ismeretlen magyar katona sírját, a Varsói Magyar Kulturális Intézet egyik rendezvényére meghívott Szabó T. Anna költőnő verset mondott az óvodásoknak, a 2003. november 23-i foglalkozáson Sellei Zoltán előadóművész tartott magyar órát.

A Divéky Diák 2004/1. száma arról számolt be, hogy „nemzeti ünnepünk alkalmából, 2004. március 13-án, szombaton a Divéky Adorján Hétvégi Magyar Iskola tanulói felkeresték a varsói magyar emlékhelyeket és nemzeti színű szalaggal virágot helyeztek el az emléktáblákon. Két emlékhelyen verset mondtak, illetve kiselőadást tartottak. Megkoszorúzták a magyar reformkor emlékét őrző, a Lengyel Tudományos Akadémia épületének falán lévő emléktáblát. Felkeresték a Katyńban kivégzett Korompay Emánuel százados emléktábláját, majd II. Rákóczi Ferenc emléktábláját a Krakowskie Przedmieścién lévő régi ház falán, ahol a fejedelem 1701-ben lakott. Az óvárosban virágot helyeztek el id. Antall József emléktábláján, a Lengyel Hadsereg helyőrségi templomában pedig a Magyar Királyi Honvédség katonáinak és a Belügyminisztérium munkatársainak emléktábláján. A hétvégi magyar iskola tanulói ezután felkeresték a Powązki Katonai Temetőt, ahol virágot helyeztek el az 1863-as lengyel felkelésben részt vett magyar katonák emléktábláján és Csorba Tibor író-műfordító sírján.”

Emellett 2004. március 1-jén Engelmayer Ákos volt nagykövet, a Magyar Egyesület elnöke kapcsolattörténeti előadást tartott „Báthory István erdélyi fejedelem és lengyel király” címmel, április 12-én Lőrincz Marianna, a Kereskedelmi Szolgálat igazgatóhelyettese húsvéti tojásminták festésére és textilanyagú virágok készítésére tanította a gyerekeket. Május 10-én a szavalóversenyt Kovács Dóra Mónika, a helyesírási versenyt pedig Molnár Mirjam nyerte meg.

Tartott történelem órát az iskolában Wittner Mária, 1956-os halálra ítélt, magyar politikus, országgyűlési képviselő, tanított éneket Szvorák Katalin (Losonc) Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas magyar népdalénekes, előadóművész és több, kiemelkedő személyiség és művész is Magyarországról.

... hogy legyen miből tanulni:

A magyar nyelv és irodalom tanításához 30 irodalom tankönyvet kaptunk a *Hungarológiai Központtól*.

2003-ban 50 db honismereti tankönyv érkezett „Haza, a magasban” – Magyar Nemzetismeret I-II. a külhoni magyar diákoknak (Antológia Kiadó Lakitelek, 2003 Wurst Erzsébet oktatásszervező (Ausztria) támogatásával és „Ezer Esztendő” címmel olvasó- és daloskönyvet is kaptunk az Oktatási Minisztérium és a Határon Túli Magyarok Hivatalának köszönhetően.

Ugyancsak 2003-ban, Nemoda-Stiasny Márta asszony segítségével, sikerült beszerezni a Szegedi Lengyel Önkormányzat által kiadott „Polsko-węgierska czytanka historyczna -

lengyel magyar történelmi olvasókönyv” című kétnyelvű képes kiadványt is. Később kaptunk pl. Balassi füzeteket.

Az iskola vezetése tartja a kapcsolatot a külhoni magyar iskolákat támogató különböző intézményekkel, részt vesz a diaszpórában működő hétvégi iskolák vezetőinek többek között a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága és a Külgazdasági és Külügyminisztérium által szervezett évenkénti találkozókön, tartja a kapcsolatot a Nyugat-Európai Országos Magyar Szervezetek oktatási szekciójával.

A Divéky Adorján Hétvégi Magyar Iskola eredményes működésével gazdagította és több évtizede gazdagítja a lengyelországi magyar kolónia kulturális és szellemi életét.

TISZTELET ÉS KÖSZÖNET EZÉRT MINDENKINEK, AKI EHHEZ HOZZÁJÁRULT ÉS HOZZÁJÁRUL.

Évfordulók megünneplése – az egyesületet és az iskolát köszöntötték ...

A hétvégi magyar iskola fennállásának 15. évfordulóját 2014. május 24-én, majd a 20. évfordulóját 2019. szeptember 28-án kolónia-találkozó keretében ünnepeltük a Nagykövetség dísztermében.

A 15. évforduló megünneplését az iskolát működtető Lengyelországi Magyar Egyesület finanszírozta a Bethlen Gábor alaptól – pályázat útján – kapott támogatásból. A rendezvényen *dr. Gyurcsik Iván* akkori nagykövet mondott beszédet, majd oklevelek átadásával méltatta minden régi és jelenlegi tanár és mindazok önkéntes munkáját, akik valamilyen módon segítettek az iskola működését. *A Csillagszemű Táncegyüttes* Magyarországról érkezett szólótáncosai színvonalas, jó hangulatú magyar táncokat mutattak be, majd táncházat tartottak a közel 70 fős közönségnek. A gyermekek humoros bábszínház előadást is megtekinthettek a szintén Magyarországról érkezett *Pályi János* többszörösen kitüntetett bábszínész előadásában. *Engelmayer Ákos* a Magyar Egyesület elnöke röviden ismertette az iskola névadója: Divéky Adorján életútját. Az iskolát 1999-ben alapító akkori konzul, dr. Dürr Sándor levélben köszöntötte az iskola tanulóit és pedagógusait.

2019-ben a 20. évforduló alkalmából tartott ünnepség gazdagítása érdekében a Kuttyomfitty társulat vendégszerepelt, amelynek két művésze a humoros, táncos, interaktív „Kukorica Jancsi, a Vitéz” c. előadását mutatta be.

Az Egyesület és a hétvégi magyar iskola alapítását kezdeményező varsói magyar konzul, dr. Dürr Sándor a kiküldetéséből való hazatérés után is figyelemmel kísérte és kíséri az Egyesület és az iskola tevékenységét.

Köszöntője 2015-ben az Egyesülethez megalakulásának 20. évfordulója alkalmából:

„Kedves Lengyelországban élő Magyarok!

Az idén húsz éves a Lengyelországi Magyar Egyesület. Az elmúlt húsz év bizonyítja, hogy a Magyar Egyesületre nagy szükség van a baráti Lengyelországban!

Igen tiszteletre méltó az Egyesület tevékenysége, amelyet a magyar nemzeti tudat, a magyar kultúra és anyanyelv ápolása, a magyarok közötti, az egymást segítő emberi-társas kapcsolatok kialakítása, valamint a hagyományos magyar-lengyel barátság népszerűsítése terén végeznek. Külön is szeretnénk kiemelni a Divéky Adorján Hétvégi Magyar Iskola működése érdekében végzett odaadó munkát.

A magyarországi lengyel önkormányzatok működését a magyar költségvetés támogatja. Talán érdemes lenne megvizsgálni egy kétoldalú megállapodás lehetőségét arról, hogy – a

viszonosság alapján - a Lengyel Állam is adjon támogatást a Lengyelországi Magyar Egyesület működéséhez.

Kedves Egyesületi Tagok! Kedves Lengyelországi Magyarok!

Sok sikert és jó egészséget kívánunk az Egyesület következő 20 éves munkájához.

Kérjük, őrizzenek meg minket emlékezetükben Varsóban, mi is szeretettel emlékezünk lengyelországi honfitársainkra Budapesten!

Kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog újesztendőt kívánunk a jubileumát ünneplő Magyar Egyesületnek, a Lengyelországban élő magyaroknak és családjuk valamennyi magyar és lengyel tagjának.

Kelt, Budapesten, 2015. november 29-én, Advent első vasárnapján.

Dr. Dürr Sándor és családja”

Köszöntője 2019-ben a Magyar Iskola megalakulásának 20. évfordulója alkalmából:

„Kedves Diákok, Kedves Tanárok, Kedves Szülők!

Kedves Lengyelországban élő Magyarok!

Már 20 éves a varsói Divéky Adorján Hétvégi Magyar Iskola. 20 éves, hihetetlen! Nagy öröm számunkra, hogy az iskola még ma is működik. Feleségemmel, Juditkával és Peti fiunkkal most is gyakran emlegetjük, legszebb emlékeink között tartjuk számon. Igazán szép és mély nyomot hagyott életünkben a Divéky Adorján Hétvégi Magyar Iskola.

Amikor 1999 nyarán Varsóba érkeztünk arra gondoltunk, hogy tágas Rabatowa utcai lakásunkban az oktatók és a tanulók önkéntes részvételén alapuló magyar iskolát szervezünk a Lengyelországban élő magyar és magyar származású gyerekek részére.

Elképzelésünket támogatta Bába Iván nagykövet úr, dr. Tischler János igazgató úr, és Engelmayer Ákos úr, a rendszerváltozás utáni első magyar nagykövet, a Lengyelországi Magyar Egyesület elnöke is. A programot meghirdettük, jelentkeztek a szülők és a gyerekek, és a semmiből beindult a varsói magyar iskola. Ehhez az iskolához mindenki adott valamit. Nem pénzt, sokkal többet: szeretetet, jó szándékot, tudást, szorgalmat és biztatást. Jelentkeztek tanárok is a varsói egyetemről, a nagykövetségről és a szülők közül is. Nem pénzért tanítottak, hanem jó szándékból, hazaszeretetből, egy szál virágért. Évente bejártuk a varsói magyar emlékhelyeket, hogy a gyerekek megismerjék ezek történetét és emlékezzenek rájuk. Megjelent gyermekújságunk is „Divéky Diák” címmel. Most is figyelemmel kísérem a Divéky Iskola honlapját, jó látni a régi és új ismerősöket és a sok gyermeket.

A 20 év gyorsan eltelt. Gedeon Márta tanárnő, Jerzy Snopek professzor úr, a mostani budapesti lengyel nagykövet feleségének szakmai irányítása, pedagógiai vezetése mellett, mindig volt, aki felvállalta az iskola ügyét. Az elmúlt két évtized bizonyítja, hogy a Divéky Adorján Hétvégi Magyar Iskolára szükség van a baráti Lengyelországban!

Kedves Diákok, Kedves Tanárok, Kedves Szülők!

Sok sikert kívánunk az iskolakövetkező 20 éves munkájához. Kérjük a Nagykövetség, a Kulturális Intézet és a Lengyelországi Magyar Egyesület vezetőit, hogy továbbra is segítsék, támogassák a varsói magyar iskola munkáját. Sajnos én már nem tudok vállalkozni egy varsói utazásra, de lélekben ott leszünk Veletek és az ünnepség résztvevőivel a lengyel fővárosban.

Kérjük, őrizzetek meg minket emlékeitek között Varsóban, mi is ezt tesszük Budapesten!

Budapest, 2019. szeptember 22.

Dr. Dürr Sándor és családja”

Gedeon Márta - az iskola volt pedagógiai vezetője - a Divéky Adorján Hétfégi Magyar Iskola 20 éves jubileumi ünnepségének résztvevőihöz:

„Tisztelt Egybegyűltek! Kedves Gyerekek, Szülők, Nagyszülők!
Kedves Tanárkollégáim!

Lélekben Veletek együtt ünneplek én is e jeles napon! Dürr Sándor konzul Úrnak köszönhetően én is 15 éven át részese lehettem annak a csodának, amit ez a hétfégi magyar iskola nyújtani tudott tanárnak, diáknak egyaránt. Megemelem a kalapomat a szülők és nagyszülők előtt is, akik fáradtságot nem kímélve, elkísérik csemetéjüket, vagy velük együtt énekelnek, játszanak, festenek, szavalnak az iskolai foglalkozásokon.

Annak idején az én gyerekeim is jártak a Divéky Adorján Hétfégi Magyar Iskolába, és ennek is köszönhető, hogy ma Budapesten értelmes munkát végezhetnek.

Kívánom, hogy sok örömetök teljen a magyar nyelv ízelgetésében, a versek, mondókák, magyar népdalok, néptáncok, a magyar történelem megismerésében! Büszkéek lehettek arra, hogy megőrizték a magyar nyelvet és játszva sajátítjátok el a magyar kultúra elemeit.

Tanárkollégáimnak köszönetet mondok áldozatos munkájukért, a sok pozitív újításért! További sok szép élményt, eredményt kívánok az iskola működésében! Köszönet Mindenkinnek, aki hozzájárul az iskola fennmaradásához, eredményes munkálkodásához!

Lélekben Veletek együtt ünnepelve, Mindenkit köszönt,
Gedeon Márta

az iskola volt pedagógiai vezetője”

2019. szeptember 28.

Pasternak Éva köszönő levele a 2019. szeptember 28-i ünnepség résztvevőihöz:

Kedves Nagykövet Asszony,
Kedves Kollégák!

Az Lengyelországi Magyar Egyesület és a Divéky Adorján Hétfégi Magyar Iskola és Óvoda nevében szeretném ezúton szívből megköszönni mindenkinek a részvételt, azt, hogy hozzájárult az iskola 20. éves jubileumának kolónia-találkozóval egybekötött méltó megünnepléséhez, a találkozó rendkívül sikeres megvalósításához.

Külön köszönöm Nagykövet Asszonynak, hogy a rendezvényre a Nagykövetségen kerülhetett sor, a Magyar Kulturális Intézetnek, Tischler János igazgató úrnak a magyar művészek fellépésének finanszírozását, Szász Klárinak a kitűnő választást a művészek személyét illetően, a meghívásukat, valamint a bájos gyerekszereplés betanítását, Dürr Sándornak, Gedeon Mártának, az iskola alapítóinak az iskolához intézett kedves levelet, Bata Olának a képesszeállítást, Engelmayer Ákosnak a részvételt és a múlt felidézését, és nem utolsósorban Kónya Katinkának a szervezésben való részvételt és a szuper műsorvezetést, továbbá Timinek, Krisztinek, Zsuzsinak, Turáni Áginak, Péntek Norbert szakácsnak, Vékey Melindának és mindenki másnak a lebonyolításhoz adott „bezcenny” segítséget, a hozott finomságokat, a részvételt.

Sok szeretettel,

Pasternak Éva

Lengyelországi Magyar Egyesület

Divéky Adorján Hétfégi Magyar Iskola és Óvoda

A TRIANONI CENTENÁRIUM ALKALMÁBÓL a lengyelországi magyarokhoz szólt a Lengyelországban élő Engelmayer Ákos, a rendszerváltoztatás utáni első magyar nagykövet

„Tisztelt lengyelországi Honfitársaink!

100 évvel ezelőtt, június 4-én, Versailles-ban a Trianon palotában kötött békediktátum szentesítette, de jure Magyarország feldarabolását. Hazánk elveszítette területének 71%-át, lakosságának 63%-át. Manapság 8 országon keresztül lehet úgy utazni, hogy nem hagyjuk el a történelmi Magyarország ezeréves határait. A trianoni döntés nemcsak területi veszteséget jelentett. A gazdasági következményektől eltekintve, gondoljunk például csak arra, hogy írásbeliségünk legrégebb emlékeink közel 80%-át ma a szomszéd országok muzeumi őrzik. Nemzeti hőseink közül nem egy (II. Rákóczi Ferenc nagyságos fejedelem, Thököly Imre, Zrínyi Ilona, a törökverő Hunyadi János, az aradi tizenhármak) nyugszik ma idegen földben.

A 100 éven keresztül folytatott beolvasztás ellenére minden harmadik magyar valamelyik szomszédos országban él. Sok-sok magyarországi magyarnak, akik már nem Erdélyben, a Felvidéken, Kárpátalján születtek, mégis ez őseik földje, szűkebb pátriájuk.

1918-ban, az Osztrák-Magyar Monarchia veresége után a lengyel csapatok bevonultak – az abszolút lengyel többségű – Észak Szepességbe és Árva vármegyébe. Sehol sem ütköztek magyar részről fegyveres ellenállásba. Ezeket a területeket (25 települést, alig 200 magát magyarnak valló lakost) a trianoni békeszerződés Lengyelországnak ítélte. Talán kevesen tudják, hogy amikor 1920-ban a lengyelek élet-halál harcot vívtak a bolsevistákkal, Csehszlovákia – a cieszyni vidékhez hasonlóan – meg akarta kaparintani fegyveresen – a Lengyelországhoz csatolt Szepességet és Árvát. A szepességi és árvai volt magyar állampolgárságú önkéntesekből álló „magyar” zászlóalj (állomáshelyük Jurgów) készen állt a csehszlovák akció visszaverésére.

1939. szeptember 1-én nemcsak a náci Németország támadta meg Lengyelországot, hanem a Szlovák Köztársaság is. Megszállta Észak Szepességet, Észak Árvát, de Zakopanét is.

Ezek a területek 1945 után visszatértek Lengyelországhoz. Sem azelőtt, sem akkor, sem ma a hajdani magyar, ma lengyel Szepességben (Spisz) és Árvában (Orawka) senki sem vonja kétségbe az ott található műemlékek (Nedeci vár, orawkai fatemplom, zubrzyce-górny-i skanzen) magyar gyökereit, sőt ápolják annak emlékezetét.

Nyugaton, de gyakran Lengyelországban sem értik, miért nyomaszt ma is bennünket a „trianoni trauma”. Nos, ha ezt megkérdezi Tőletek valaki, feleljetek kérdéssel: „Mit érezne ma egy lengyel, ha 100 évvel ezelőtt Lengyelország a Varsói Nagyhercegség határain belül született volna újra, tengeri kikötők nélkül, Krakkó, a Wawel, a királyi sírok, a Szczerbiec, a Tátra nélkül? Feleljen erre a kérdezősködő lengyel barátunk.

Ezen szomorú évforduló napján kívánom, hogy mint itt élő magyarok őrizték meg – mint 100 éven keresztül megőrizték elszakított testvéreink – magyarságotokat. Legyetek a magyar kultúra, történelem, a magyar-lengyel közös történelmi tudat ápolói és nagykövetei.

A Lengyelországi Magyar Egyesület nevében

*Engelmayer Ákos elnök,
volt varsói nagykövet”*

Hitélet a lengyelországi magyarok körében

Kozári Lajos az utolsó magyar pálos szerzetes a Nagy Lajos király alapította Jasna Góra-i pálos kolostorban (Klasztor OO. Paulinów 42-225 Częstochowa, ul. Ks. Kordeckiego 2.)

1993-ban karácsonyi üdvözlőket küldött a varsói magyar konzulnak és a lengyelországi magyaroknak.

Leon Kantorski kanonok, a Podkowa Leśna-i Szent Kristóf templom plébánosa, a Kalwaria Polska lengyel emlékhely megalkotója volt a podkowi magyar emlékek őre. Ő volt az, aki az 1956-os forradalom és szabadságharc után a világon az első emléktáblát állította az 1956-os felkelők tiszteletére. Mindig nagy szeretettel fogadta a Szent Kristóf templomba misére érkező, vagy Podkowa Leśnába kiránduló, a magyar és lengyel emlékhelyeket meglátogató egyesületi tagokat.

A Lengyelországi Magyar Egyesület szervezésében 1999. december 26-án karácsonyi magyar szentmisére került sor a varsói helyőrségi templomban (Varsó, Óváros, ul. Długa 13/15.), amelyet *Szekeres Mihály honvéd alezredes, tábori lelkész*, a Magyar Katolikus Tábori Püspökség helynöke celebrált.

2001. február 11-én a magyar-lengyel főpásztori találkozó alkalmából *Paskai László bíboros, prímás, Esztergom-budapesti érsek* a varsói Szent Kereszt templomban találkozott a Divéky Adorján Hétfégy Magyar Iskola tanulóival. A találkozón jelen volt József Glemp, bíboros-prímás, Gniezno-varsói érsek is. Ezen a napon a Kossuth rádióban a Szent Kereszt templom harangjai szóltak délben. A magyar-lengyel misén részt vettek a Lengyelországi Magyar Egyesület tagjai.

Az egri származású Vaskó Judit - Faustyna klarissza nővér 2003. karácsonyán levélben köszöntötte az iskola tanulóit, szüleit és a Magyar Egyesület tagjait:

„A betlehemi csillag fénye vezessen Benneteket az üdvözítő jászolához. Az Isten Gyermeke töltse be szíveteket sok kegyelemmel, békével, örömmel, Ő áldja meg gazdagon szüleiteket, formálja a Ti családokat a Szent Család példájára.

Szeretettel és imával Faustyna nővér és a klarissza nővérek skaryszewi közössége”

Zdzisław Tranda püspök úr meghívására a lengyelországi reformátusoknál tett látogatása alkalmával *Tőkés László* erdélyi református püspök a varsói református templomban (Parafia Ewangelicko-Reformowana w Warszawie, 00-145 Warszawa, al. Solidarności 76a.) tartott prédikációt a vasárnap délelőtti istentiszteleten. A prédikációt szövegét Olgyay-Stawikowska Kinga fordította lengyelre a varsói templomban.

2012. március 12-én *Esterházy János* halálának 55. évfordulóján a Gielniowoi Boldog László templomban (Varsó, Ursynów kerület, Przy Bazantarni 3) ünnepi mise magyar és lengyel résztvevői a felvidéki származású hazafi boldoggá avatásáért imádkozott. A misét *Nagy Gábor Emmanuel atya*, a varsói magyar közösség első lelkésze tartotta, és Paweł Sobstyl lengyel atya koncelebrálta, aki később átvette a magyar lelkész feladatait. Az ünnepélyes magyar nyelvű szentmisével és Esterházy Jánosnak a templom előtt álló mellszobra megkoszorúzásával kezdődött az 1848-1849-es forradalommal és szabadságharcral kapcsolatos lengyelországi megemlékezés-sorozat. 2021-ben ünnepélyes szentmisén újra a boldoggá avatásáért imádkozott a közösség. (Nagy Gábor Emmanuel atya egyébként az Árpád-házi Szent István király nevét viselő templom - Parafia Świętego Stefana Króla, ul. Czerniakowska 137, 00-720 Warszawa - egyik lelkésze volt.)

A Szent István templom plébánosa, Jaworski atya jóvoltából 2007-től hagyománnyá vált az 1956-os forradalom és szabadságharc kitörésének évfordulója alkalmából a magyarokért mondott közös lengyel-magyar szentmise – többször magasrangú egyházi személyiségek részvételével - és utána mécsesgyújtás a – Varsói Egyetem tragikus sorsú egykori lektora - Korompay Emmanuel emlékére a templom és a mellette levő Názáreti Nővérek iskolájának kertjében ültetett tölgyfánál (két lánya ide járt iskolába), majd ezt követően találkozó a plébánián. Jaworski atya már nem ennek a templomnak a plébánosa, de utódja, Robert Tomasik atya folytatja ezt a hagyományt.

Nagyon jó kapcsolat alakult ki a magyar nyelvtudással rendelkező Pawel Sobstyl atyával, aki minden hónap második vasárnapján magyar nyelvű szentmisét celebrál abban a templomban, ahol dolgozik. Kezdetben Varsó Ursynów kerületének egyik templomában volt erre lehetőség, jelenleg Zoliborz kerületben plébános és ott találkozik misén és utána kávé/tea, sütemény mellett a templomba járó kis közösséggel. Az Egyesület egyik alapító tagja, Kiss László hosszú éveken át vállalta a misékkal kapcsolatos közreműködést, küldött az érdekelteknek értesítést, a miséhez kapcsolódó anyagokat, amiért ez úton is köszönetet mondunk neki. (A templom címe: ul. Stefana Czarnieckiego 15, 01-552 Warszawa.)

Összállította: Dr. Dürr Sándor - Pasternak Éva – Gedeon Márta – Szász Klára

Varsó, 2021. december